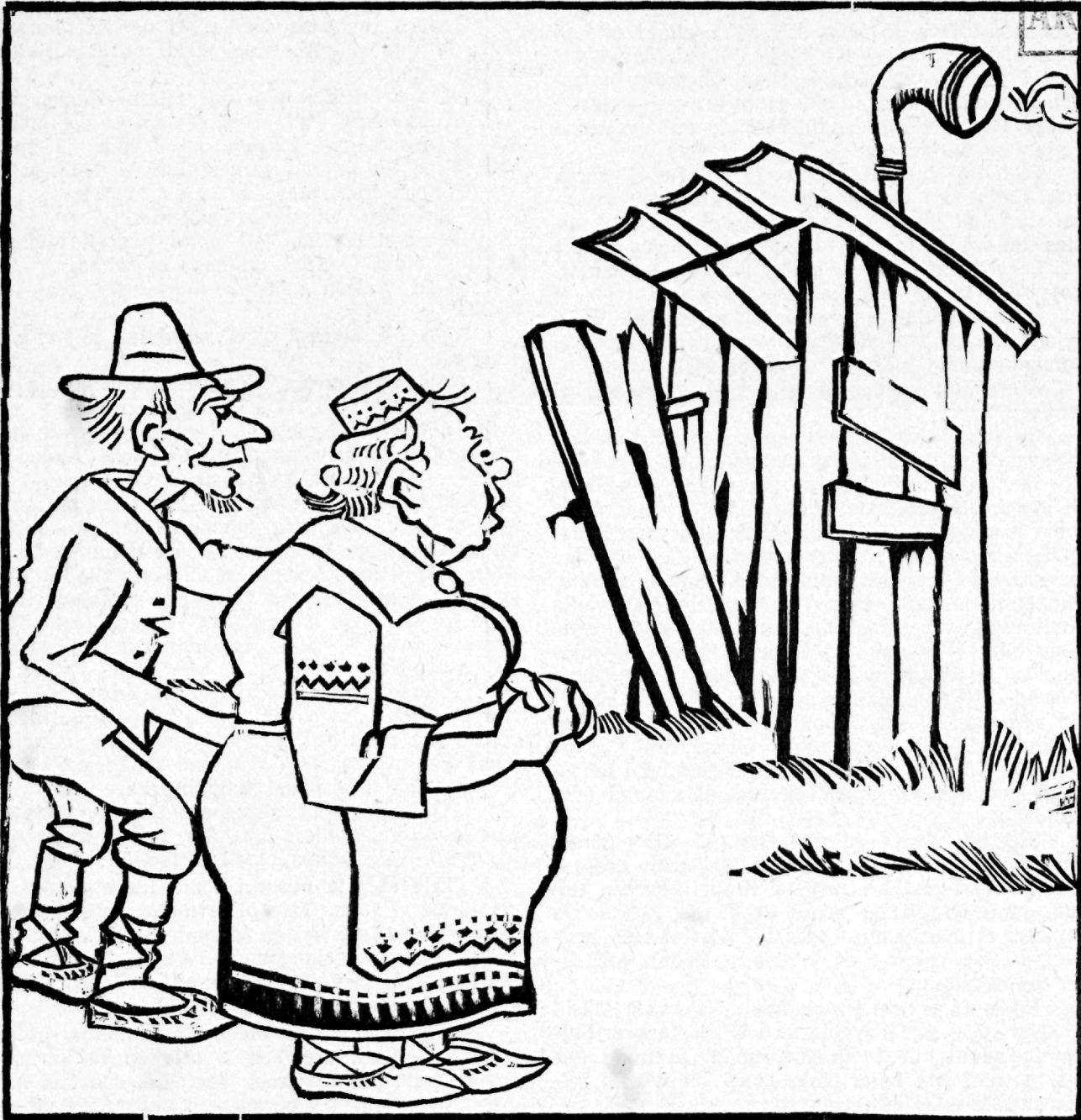

MEIE MATS

Tallinn, Harju, 46/15 • Nädalleht • 18 aastakäik • 1920 • Oktoober, 30 • Nr. 86 (268)

EESTI
RAHVALDUS-
RAAMATIKOOL

Uus kabinett. — „No, wanaeit, nutsid ikka, et peame talwel lageda taewa all... Näe, nüüd meil uus kabinett valmis!“
— „Mis uus see on? — See ju kõik wanadest lauatsjadest kokku lapitud.“

Prokuröör.

Lulise Westkirchi romaan.

(Järg.)

Need sõnad kajasid Adalbert Krachtil kõrwus. Peaaegu tegi see julgus ta omas teos kahtlewaks. Kui Tüngen tõesti ilmsüütu oli, kui ta saatuse kawalate konksude kiuste tõesti sellesse seisukorda sattunud, mis teda meeleheitlikuks tegid, kas oli tema, Kracht, siis õieti teinud, et talle sõjariista kätte andis? Silmapilgu tundis ta külma värinat ihus, siis toibus ta jälle. Ei, siin polnud midagi enam päästa. Tõsiasiad olid liig selged. Armastaja usk ei tõendanud midagi. Kuul tähendas halastust. See oli tarwilik, nüüd enam kui iial enne — hirurgi lõige, et Edda puhtast südamest tundmust välja lõigata, mis teda alandas.

Pika öö järele tuli hommik. Krahw oli wäsinud, Edda täis ohwimeelset, eksitamata armastust. Kracht oli teda waadates walus, aralt kuulatas ta wälja. Niipea kui seal sammusid kuulis wõi keegi kella tõmbas, mõtles ta: „Surmasõnumitooja!“ Ja ta süda jäi seisma.

Aga ajalehed ei toonud midagi uudist. Tulid kirjad, kerjajad. Politseilüema poolt ei midagi. Hommikutunnid wenisid — ei midagi!

Murelikult mõtles Kracht Eddale antud lubamise peale.

Ta oli teenrile käsu annud, mitte kedagi wõrast sisse lasta. Keegi tungis ometi tuppa — adwokaat von Gerlach. Ta tuli wastuwõtmise tunnil ja tabas Eddat aias. Mitte päike ei olnud neiu wälja meelitanud. Ta kuulis juurewiljanaiste sosisitamist kõõgis, nägi, kuidas naabriteenijad aia taga sosisitasid ja kuulasid, mis Krachti majas sünnib. Aknaeesriiete taga silmas ta naabrid nende maja silmitsewat, sellepärast läks ta wälja aeda nende silma alla — wäprisa isa wapper tütar. Pikkamisi sammus ta teal ja wiibis nimelt seal, kus wähem pöösaid. Need seal pahemal ja paremal pool pidid nägema, et Pauli sugulased tema pärast häbi ei tundnud. Niisuguse mehe pärast, kui prokuröör von Tüngen, ei tarwitse sugulased häbi tunda Süüdistus, mis ta wastu tõstetud, ei wõinud teda alandada.

Siis tuli adwokaat von Gerlach. Alles pärast esimese wõidurõõmu lahtumist jõudis ta arusaamisele, missugust kurbust ta Krachti majale teinud, ja nüüd oli tal soow krahwiga rääkida ja näidata, et tema ennast sellest häbist ei lase eksitada. Peasi aga oli, et ta ennast Eddale kui sõber tahtis esitada.

Edda nägi teda ju tänawal. Tahtmata läksid ta käed rusikasse. Kõrgele üles tõusis ta pea. Sellele mehele tahtis ta õpetust anda. Ja nüüd julges ta weel siia tulla. Noh, temal oli wõimu sellele mehele weel kätte maksta.

Gerlach, kes lühikese nägemisega, ei olnud teda näinud, ja kokkus, kui äkitselt neiu ees seis. „Teie, armuline preili, siin wäljas?“

„Nähtawasti ei rõõmusta Teid minu nägemine!“

„Ainult üllatas. Aga ma olen õnnelik, et Teid julgena näen. — Tohin ma küsida, kuidas krahwiherrä terwisega lugu on?“

„Minu onu on wana. Ebaharilikud sündmused wapustawad teda. Ta ei wõta täna kedagi jutule.“

„Aga Teie, armuline preili? Kas tohin loota, et mind mõne silmapilgu kuulete?“

„Palun,“ wastas Edda ja tähendas toolide peale, mis ühe õitswa pöösa all seisid.

Gerlach punastas. See plats paistis tänawale ära. Ja mis räägiti, seda wõidi siit keldrikõõki selgesti kuulda.

„Kas ei oleks parem, kui majasse läheksime?“

„Miks? Ega Teil ometi midagi ei ole ütelda, mis päikesewalgust kardab, mis? Noh, ja minul pole Teile ka midagi sarnast ütelda. Nii siis.“

Gerlach kumardas ja wõttis istet.

Silmapilgu wiivitased mõlemad.

„Ma kartsin, et Teie mind walesti wõiksite mõista,“ algas Gerlach wiimaks kurwana.

„Teid walesti mõista? Miks? On see wõimalik?“

Neiu oli õitswa oksa murdnud ja mängis sellega.

„Mul on õnnetus,“ kinnitas Gerlach. „Ja kui ma ka kindel olen, et näokatte ärarebimine selle mehe näo eest teenistuslik tegu oli — teenistuslik tegu selle seltskonna wastu, kelle keskel ta elas — teenistuslik ka ta sugulaste wastu, kelle usaldust ta kurjasti tarwitas — siis saan ma ometi aru, et löök, mis teda tabas, ka ta perekonnale raske on, ja ma kahetsen, et just minu käsi selle löögi pidi lööma. Sellepärast tulin ma siia, et Teile ja herra krahwile oma kahetsust awaldada. Sest mina tunnen Teie maja wastu — seda teate Teie, armuline preili — suurt lugupidamist ja piiramata austusetunnet.“

„Aga ei, herra doktor,“ ütles Edda tooli najale toetades, „seda ma ei tea. Awalikult ütelda, ei usu ma seda ka. Austusetunne, suur lugupidamus! Kas ei eksi Teie siin oma sõnadega?“

Gerlach läks näost tulipunaseks.

„Armuline preili, et mehel kohus lugupidawusest ja aususetundest üle käib, sellest arusaamist wõin ma Teie juures ometi oletada?“

„Teie räägite niisuuri sõnu, herra doktor, et ma järele ei jõua. Teie olete minu waesele sugulasele, keda Teie iial ei wõinud sallida, paar õige rasket päewa walmistanud. Wäga wõimalik, et see Teile lõbu tegi. Kuidas see aga kohusega kokku käib, seda ma ei mõista.“

„Ma näen Teie sõnadest, armuline preili,“ wastas Gerlach, „et Teil ei selle mehe kuritööst ega ka asja käigust weel õiget ülewaadet ei ole.“

„Siiski, siiski. Lugesin kõik, mis ajalehed sellest kirjutawad. Aga et minu sugulane Tüngen rõõwmõrtsukas oleks, seda ei wõi Teie, kes Te teda ju koolist saadik tunnete, ometi uskuda — niisama wähe kui mina.“

Gerlach tõusis üles.

„Armuline preili! Ma keelan Teid minu tööarmastust ja au kahtluse alla tõmbamast. Ma loodan Teie wabanduseks, et Teie oma teotuse raskusest täiesti aru ei saa, mis minu wastu awaldasite.“

„Ei, tõesti? Teie usute ta süü sisse?“

„Kahtlemata!“

„Siis muidugi pean Teilt wabandust paluma. herra doktor. Mina arwasin Teid terawmeelsemaks.“

„Armuline preili, ma ei ole niisugust ümberkäimist ära teeninud.“ Gerlach wärises wiha pärast. „Kui minu etteaste ja sõnad Teile ei meeldi — ma tulin Teie juurde hea mõttega, et Teile näidata, et õnnetus mind ei keela Teie maja wastu truuks jäämast. Teie walate minu etteheidetega üle ühe mehe pärast, kes seda wäärt ei ole, et Teie tema poole hoiate, ka siis, kui ta just alatus kuritöös süüdlane ei oleks.“

„Kas ei tahaks Teie oma sõnu lähemalt põhjendada, herra doktor?“ küsis Edda rahulikult. „Ma usun, Teie kui jurist ei otsusta midagi ilma tõendusteta.“

„Tõendused tungiwad iseenesest peale,“ wastas Gerlach. „Mina ei ole lobiseja. Ja ei taha Teie meelepaha suurendada. Mina ei tule enam Teie teele. Päewal, mis mures ja meelegeites aru saate, et prokuröör von Tüngen Teie kui suursuguselt mõtlewa preili armastust wäärt ei ole, saate Teie mind ja minu ustawat hoiatust meelde tuletama.“

„Aga muidugi, herra doktor, selle eest olete Teie hoolitsenud, et ei minu sugulane ega ka mina Teid ei unusta.“

Gerlach sammus aiateed mööda tagasi, iga toll temas wiha. Igas ta liigutuses wärises meelepaha.

Wõidurõõmsalt waatas Edda temale järele. Ja kui ka waikne häbi ta südame sopis teda pisut manitses, et ta küllalt suurmeelne ei olnud, waid oma pahameele kõik tema peale walgas, üle kaalus ometi rõõm, et Pauli hukutajale oli saanud kätte maksta. Ja kui ta Gerlachi wiimase kõne peale mõtles, siisustus weel wiimane halastusetunne tema wastu. Ta nimetas Pauli niisuguseks, et ühe niisuguse neiu armastuse wäärt ei olla. Selles rääkis kadedus ja wiha. Ei, ta ei olnud temale mitte liiga teinud!

Enne lõunat käis Kracht weel kord politseiülema juures. Mahalöödud tuli ta tagasi. Kõik oli wana wiisi. Miks ta Siebenhauseni sõitnud, selle üle ei lausunud Paul midagi. Ta tunnistas, et Marhenkele kord ühe kirja kirjutanud, aga mitte selle, mis trükikirjas oli. Tapetut ei olla ta surmapäewal näinud. Kuid mis see aitas. Tõendused olid liig rasked. Wegerich oli juba wangist wabastatud. Ja Paul elas, elas trotslikult edasi.

„Täna pärast lõunat saadad sa minu Pauli juurde!“ ütles Edda ja ta silmad särasid.

„Lubasin seda,“ wastas Kracht. „Aga kui minu nõu ja otsus ja ma ise sulle midagi maksa-

wad, siis oota weel!“

„Onu! Onu! Ei, ma pean teda nägema! Meie leiame abinõusid ta ilmsüütust selgeks teha, niipea kui ma teda olen näinud.“

„Arme sellest praegu räägime. Mõttele omas südames minu sõnade ja palwe üle järele.“

Peale lõunasöögi, kui waagnad peaaegu puutumatalt jälle wälja kanti, läks Adalbert Kracht oma tupp. Edda istus elutoas, silmitses kella ja luges minutid, mis teda Paulist weel lahutasid.

Kõrraga liikus lahtise rõdu ukse pool. Mingisugune wari langes tupp.

Imestades waatas Edda üles ja jäi keeletult seisma. Üle läwe oli sisse tulnud proua von Frankenberg.

Wäljas walitsewast palawusest hoolimata oli ta nägu kahwatanud. Ta niiskeltsärawad silmad wahtisid rahutult ringi. Ja siis lehwis ta näost rahuldusetunne nagu naeratus üle.

„Jumalale tänu, Teie olete üks!“

„Armuline proua, millega —“

„Teie peate mulle meehead tegema, preili v. Wilmersdorf — suurt meehead,“ sosistas ilus proua tasa ja ruttu. „Mulle — ja wõib olla ka kellegile teisele — ei, wististi, wististi kellegile teisele ka!“

„Mõistan ma Teid?“ küsis Edda. „Teie teate abinõu, kuidas minu sugulast ta alandawast seisukorrast päästa? Ja mina woin Teid aidata? Palun, palun, rääkige!“

„Teda päästa? Jah, wõib olla, et see ta päästmine on. Kõige esiti — wõtke!“

Ta wõttis kirja põuest ja pistis selle rahutult ringi waadates Edda kätte.

„Wõtke! Wõtke!“

Edda wiiwitas.

„Pange ta ju ära!“ tungis proua v. Frankenberg ärewalt. Ja kui Edda kirja tasku oli pistnud, hakkas ta kergemini hingama.

„Nii. — Nii. —“

Ta läks ja pani rõdu-ukse kinni, tasakesi, ettewaatlikult.

„Kui nüüd minu mees tuleb — wõimalik, et ta luurab ja mulle järele tuli, siis ei ole kiri enam minu käes. Nii on hea. Ja Teie waikite. Teie ei räägi sest kirjast kellelegi midagi.“

Ja ta wajus toolile.

„Kas ei taha Teie mulle sefetada, armuline proua —“

„Muidugi, muidugi. Ja ruttu, enne kui tema wõi keegi teine meid kuuleb. Ma arwan, Teie lähete oma — oma sugulast kord wangikotta waatama — üks?“

„Täna õhtupoolikul.“

„Jah?“ Proua Loora silmitses neitut iseäraliku pilguga. „Siis andke see kiri talle salamahti kätte. Keegi ei tohi seda peale tema näha.“

„Ma peaksin ju selle kirja sisu tundma —“ Loora naeris — see oli pehme, kudrutaw naer.

(Järgneb.)

Hans von Käkk.

Riigi lõpuarwet tegemas.

Henrik Saar (Ints.)

See oli eelviimse walitsuse kriisi ajal, siis kui see wiiminutilise Birki kabinetki nõupidamise toas walitses. Siis hooples tööerakond, andku walitsuse kokkuseadmine tema ainumonopoliks ja tema säeb puhttööerakondlise walitsuse kokku. Tõi isegi suure pika nimekirja laagedale. Peab ütleva, kus oli mehi! Oi, oi! — oli mehi!..

Kuid jotsid Rei näol leidsid, et nad rahwaerakonna piigaga enam kokku passiwad, kui tööerakonna härmofrodiidiga ja andsid esimesele ekonomika õiguse.

Kui palju aga Tõnissoni lubamisi ja Sotši truudust usku wõis, seda saime näha ja tagajärg oli, et paarike läks Laia uulitsale endid lahutamata. Seal muidugi selgus, et nad kokku registreeritud ei olegi, kuid sellest hoolimata kuulutas Sots ajalehtis, et mina oma naise Rahwaerakonna wõlgade eest ei wastuta. Sest mine tea, wast on ikka laulatud — käisid joobnud peaga Kuld-Lõwis, palusid seal pastor Kappi ja see luges neile sõnad peale, mis on usk, lootus ja armastus.

Ja nüüd olene siis niikaugel, et tööerakond sai ometi wiimaks kaua oodatud oksale. Et ookean suur ja lai on ja pilwede tagant ikka piibusuitsu ei näe, siis maitseb tööerakond praegu „norimise“ silmapilgu mõnusus. Ega see päris akt suur asi polegi. Saad korruga riigipapaks ja — wastuta!

See on nüüd see, mis siin ilmas muutuda wõib, sest elu on, kui naine, kelle tuju peale julge ei wõi olla. Ja kui see nummer trükiist ilmub, wõib olla, on walitsuse kokkuseadmine juba iseseiswate kätte antud, sest neil ei ole sugugi wähem jõuõimulisi mehi, kui tööerakonnal.

Mispärast aga see tükk kirjutatud, on see arusaamatus, mida mõned wabariigi kodanikud endile lubawad. Nii kirjutab „Kaja“ rahwaerakonnale muidugi solidaarjust awaldades:

„J. Tõnisson on „C. Teat.“ toimetuse liikmele seletanud, et kui tööerakond tahab ministrite arwu wähenendada ja mitmed ministeeriumid üheainsa ministri kätte anda, siis paistab see nagu hakataks riiki likwideerima, mis aga tunnistuseks on, et tööerakonnal kohaseid jõudusid ei ole.“

Seal ta nüüd on see loogika ja silmalummamine!

J. Tõnissonile ja „Kajale“ paistab nagu hakataks riiki likwideerima, aga rahwas näeb, et riigile tõepoolest lõpuarwet tehakse. Ja jutt wõib ainult selles olla, kes paremini suudab otsad kokku wõtta. Oieti ütelda, ei ole ka see tähtis, sest bankrotti jääjale ei ole lõpuarwe numbrid kuigi kohustawad. Pole tema asi hoolitseda, mitu protsenti rahuldust wõlausaldajad saada wõiwad.

Sest mis oli see tõnissonitamine muud, kui ikka uus ja uus wõlategemine.

Nõuti tasumist, siis pani Tõnissoni kabinet minema ja ei lubanud enam nägugi näidata. Läks weidi aega. Tõnisson tegi jälle hea näo, mõeldi, waja anda õige talle uuesti wõimalus wõlga tasuda. Tõnisson sai tagasi ning tegi uut wõlga peale. Ja kui termiiniga tuldi — jälle pani minema!

Kuid weel ei ole tal tahtmine tasa. Ja wähe on hea ka, kui inimene ometi midagi teeb, kas wõi wõlga. Maksujõuetus on enne meid üles leitud.

Et nüüd tööerakond lõpuarwe tegemise peale suurt jõudu wälja panna ei tahja — jõudusi ju on — sest ega see resultaati ikka palju muuda, selle juures ei ole ka muretseda midagi. Wähem mehi teewad vähem tööd ja mida vähem päewas tööd tehakse, seda kauem läheb aega. Ja Eesti wõib weel kaua aega iseseisew olla, kuni ta wiimaks wast Läti alla antakse. Wrangell ju lähemale ei pääse ja Sowdeepia on weel kaunis kahtlane suur.

Ja waat, kui Jumal õnnistab, ajab Kukka oma „pelakanadega“ weel mõnede ministeeriumide paberid segi — waat, siis! Wiimati too weel mõni erapooletu! Palu colonel Tallentsi! Senaatorisi enam pole.

Ja Eesti riik püüab ikka ja ikka. Waja ju paberid enne korda seada — kes nendega enam pärast jändama hakkab.

Nii siis — wiivitamine ja sassaajamine on kuld.

Selles mõttes on kõige pealt ära teeninud kiidu meie parteiwaheline jom.

Sellepärast langege üksteise kaela lähemas banketti luues Sots, Rahwaerakond ja Tööerakond — teie pikendate Eesti agooniat.

Terweks teha teie riiki ei oska, aitab seegi, kui kuni enam parata pole, hänge sees peate.

Siis pannakse risti tahaküljele ka teie nimed kirja.

Handwritten signature: A. Hirv-Lombi Ints.

Walimiste eel.

Ed. Iroonia.

Suur, tähtis moment on jõudnud Eesti Wabariigile — Riigikogu walimised!

Inimene, kes sa neid sõnu loed, kas saad aru, kas tunned, misjugune ajaloolise tähtsusega lõhn neil sõnadel juures on!

See tähendab, et nüüdsest peale algab kibe wõitlus. Wõitlus kõnedega ja, kus tarwis, ka rüskatega. Parteide tuulad aina tuiskawad mööda Eestimaa ringi ja peawad tähtsaid kõnesid. Inimesed aga kuulawad (kui nad üleüldse kuulama tulewad), aigutawad ja jääwad tukkuma ja, kui kõne lõppenud, ärkawad nad ülesse ootamata waikuselt ja plaksutawad. Kõneleja pühhib otsaesiselt higi, waatab wõidurõõmsalt ringi ja on kindel, et ta oma parteile jälle juure wõitnud mõnikümmeend häält. Nii tehakse eeltööd.

Ja siis seatakse kokku nimekirjad. Iga mees, kes koosolekul kaks sõna ütelnud, wõetakse nimekirja. Nimekirja tahatippu aga pannakse niisugused mehed, kes sõnagi ei ole rääkinud, aga kellest siiski palju loodatakse. Neid nimetakse tõsisteks töömeesteks. Wiimaste kohus on riigikogus (kus nad muidugi walitud saawad) liideri sõnu walju kiidumürinaga katta ja wastaseid „maha wilistada“.

Ja nii siis — seatakse kokku aina nimekirju.

Kohe näha, et Eestil sel alal juba oma teatud wilumus. Nimekirju kogub, mis hirmus ja kandidaate tuleb kokku igast kandist. Ütelgu weel keegi, et Eestis tarkadest meestest puudus! Sest küllap need ju ikka kõige targemad on, keda kandidaatideks seatakse...

Siis nägi „Meie Mats“, et kõik aina riigikogusse tikuwad, ja sõnasid tema mehed:

„Armas Mats. Sa oled alati kõike kurja ja ülekohtu musta tindiga walgustanud. Eks kae — kõik lopsiwad aina nimekirju walmis, mis siis sinagi weel mõtled. Topi sulg ja paberirull tasku ning sea kokku nimekiri.“

Mats jäi mõtlema.

„Tõsi. Ja mis asjast ma wiletsam olen?“

Ja andis „Mats“ nimekirja sisse.

Aga siis oli üleüldine üllatus. Ajalehed tegid nii imestanud näod, nagu oleks Eesti rahakurs tõusma hakanud. „Kaja“ kõneles isegi midagi kohutusse andmisest.

„Postimees“ pajatas muu seas, et see Matši poolt väga rumal nali oleswat ja ta seda reklaame mõttes teinud.

Pardon, mis asjast nali? Ei, see on päris tõsine asi! Sarnase tähtsa sündmuse juures, nagu riigikogu walimised, ei tohi sugugi nalja heita! Kus ja sellega!

Armsad inimesed. Kas te siis ei tea, et me wabariigi jäandid väga tõsised jäandid on? See on niisugune uus liik jäntsiid, kus ainult nutta tohib. Ja kui walitsuses kolmatkümme korda kriisis juttu, ka siis ei tohi weel naerda. Pigista kas hambad risti, aga ära naera!

—o—

Minister portfelli ostmas.

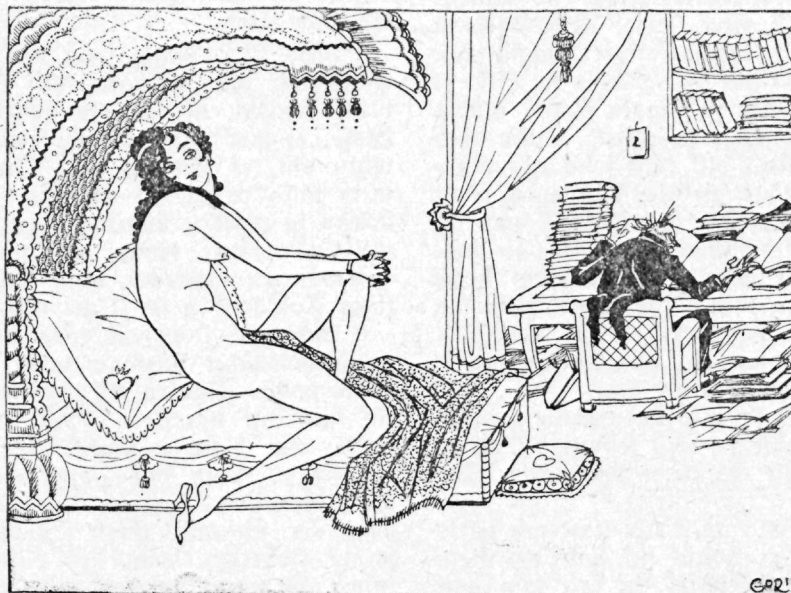
Doesell: „Wõtke see portfell, herra minister. Aastaks kolmeks jatkub. Pole kulumist karta.“

Uus minister: „Mis jaoks mulle niisugune hea? Aitab kui nädalagi wastu peab.“

W. Morje.

—o—

Gori joonistus.

Abikaasad.

Sedaaja starinaa.

Meil on üleüldine arwamine sissejuurdunud, nagu oleks kõik endised Wene tsaarid endid despoofidena ja türamidena a'lama rahwakihi wastu üles näidanud. Selle osaliseks ümberlökkamiseks jutustan lookese, mida ühe auwäärt wanakese suust kuulsin ja mille tõelolu juures igasugused kahtlused täiesti üleliigsed on. Esasen tal enesel oma üleelamistest pajatada:

„Too olli mõni ää aasta tagasi, kui mia wiil kaardiwaen weltwiiblina tiinji. No olli mia iki kah smirna poiss, — kuus ja puul jalga pikk, rind kui ratas een, wuntsi — naa ma ütles ise-negi „mojoo posschjenie, — üte sõnaga mitte paari-miis siusuguste noigile. (Wiimane kompliment käis teie alandliku teenri kohta.) Wana õnnis Aleksander (kolmas), rahu timä põrmule, mõistse ka miusugutsid mehhi innata ja näist lugu pittä. Kui miu teenmise aig otja lõppi, kutse tõne miu endä kabinetti jumalaga jätmä. No mis sis miul, mudku astse sisse, tõnmasi ennäst usse läwel wo frunt ja karjusi täiest kõrist: „Sdraiudi laiudi wasse litseftwo!“ Temä aga tulli koput miule ola pääle ja ütles: „Molodets Iwan! Sadis!“ — Mia jälle wasta: „Pakarno blagadariin! Rad staratša wasse litseftwo!“ — „Ah, mis ja'nd Iwan jändad! Jäta nüüd „litseftwod“ järgi. Siin oleme towarištšad, muude kedagi. Sia ütles miule lihtsast Sassa, mia siule Wanja. Saad taipu? Ja nüüd teeme kah na prastšhanie, üts tilluke mersawtšchik!“

Noh, istšime sis lawwa taade, Sassa tõie nuk-kast tšerwertnoi ja mõne sibula wällä, kallas miule ja endäle sisse ja ütles: „Na twajoo šaroowje!“ Leime sis kokku, wõtšime kärakat, aukasime sibulat pääle ja aasime kõikisugu politika jutte. Kuisse tõne kadu me wiil miu käest nõu, et kas massas noide mufta kaja sõda nakata, mia jälle ütli, et ei massa, paremb om türkläisi pesjä. No ääkene küll, olli sis tema kah miuga ütles arwamišel ja šaratse targa nõu išt tahise miule wägisi ministri koha anda. Mia jälle aie wasta ja ütli, et miul om mõte naišt wõtta ja maale elämä asuda.

Kõnelime sis wiil ütest ja tõest, seniku tšerwertnoi tühjas saie. Mull olli kah joba aig waksalide minnä. Kiildse tõne meheke küll endä poole üüses jääma, mia jälle tahtse ärä sõita. Lõpus iki andse temä järgi ja lask minnä. Pandšime sis wiil tšigari näkku, andšime Wene moodu järgi kolm kõrda ütstõisele suud ja mia sõitse temä kutsariga waksalide. Kinnit tõne kõwaste, et kui mia jälle piäs Piiderisse tulema, sis kah tedä kaema lähäs. Muidu lubas eluaatse wihaalitses saia.

Ääkene küll. Sõitse sis mia kodumaale ja asuji Eihulade elämä. Kaie üte ja tõist sehwti, ütiski es ole passlik, lõpus nakši eläjädega kauplenta. Too läits peris äste.

Mõne aa peräst tulle mull üts suuremb ports eläjid Peterbuuri saata. Sõitse sis kah esi ütlen. No aga kos sääl olle rahwast! Es saa mia omi loomē kuski muudu ärä anda. Ametmehed ollwa

kah wäga uhke, — muudku ooda niikawwa, ku tõse išt ärä saawa. Äkki tulli miilde, et miul jo siin sõber Sassa, küll temä awitep. Lätsi ka kohe temä poole. Usse pääl tulli miule too suur krahw Witte wasta ja küsse, et mis mia tahä. Mia seletama, et nii ja naa, tahas endä sõpra Sassa nättä. Kaie tõne, iki toofama Witte, küll nii imelikult miu otša, aga es ütles midägi wasta ja läits sisse tagasi. Natuke se aa peräst kaen, joosep wana Sassa esi, käe laiuli ja röögip: „Aa, trastu drug Wanja! Milosti prossim!“ Ja ümbert miul kinni, plaks ja plaks kohe musu ja wiip sisse. Sääl kõikisugutse krahwi ja vonni kuun, teretäwa miu wäga iluste, pallewa istu ja ajawe tarka juttu. Miul aga kri-pitšewä iki eläjä süäne pääl, tuuperäst näidäsi Sassa salaja kaska põwwe taskust puteli kaala ja nooguti pääga tõse tare poole. Temä saie kah kohe aru, pitsit üte silmä kinni ja nakse muhelema. Donnele ja krahwele aga ütles, et piäb miuga tšblamati juttu aama, wõtse miul käe alt kinni ja wiie tõiste tarre. Sääl panni ma kõige enne poole tuupi lawwa pääle.

— „Ah, tō drug moi rodnoi, Wanjušča!“ üüdsse teda näten Aleksandre: „Kas ja tiid kah, et ma joba tõine päiw napsu tilkagi suhu ei ole saanu. Tohtre kiilsewa miule terwiise peräst ärä ja Mari om kõik luku taade pannu. Proost! Na twajoo šaroowja!“

Kui putel tühi, seleti mia oma asja ära. — „Oo, tuu om wäike asi: miu käen ku mulgil käki tegu!“ ütles Sassa ja kutse kohe tollesama krahw Witte ette ja andse kõwa käsu miu lehmi išt oolitseda.

Aasime sis üts weerand tundi juttu, kui joba miule raha kätte tuudi ja üteldi, et kõik om kõrran. Mia lause: „Blagadariin!“ ja küsse Sassa käest, et kas temä tõinepuul ka kotu om. Collega miul oll wiil wanaaigne krill een ja sis tõie mia tälle säitsme kuutse kirewa ja lauk otšaga mullika kingituses ja lepituses ütlen.

Too krill nakse joba sis pääle, ku mia wiil weltwiibli olli: ütškord tulli wa Sassa kadunuke miule wasta, nii alle ja mossin nagu pään. Mia küsse, et mis wiga. Sassa selet', et nii kange kōtu walu om, et kas aa wai koiwa sirgu. Opetšis sis mia tälle rohytu, et mäargu kōtt päält tōkatiga kokku ja paistku küdewa ahju man. Temä oll' kah miu nõu järgi temmu, uneteru aga kōtu puhtas pesemäst ja määrinu üüse kah Mari järgi tōkatiga. Tošt saadik sis Mari miu es salliki.

Säärane lugu oll tolle krilliga. Noh lätsime nüüd mõlemba Sassa temä, iks tuu om Mari, poole pääle. Algusen oll' tõne weidi krōbe miu wasta, aga kui ma ärä kõneli, et waišik om wällan, midä mia temäle kinki tahä, no sis oll' opis tõne jutt. Tõie kohe oma kapikšest foru wällä ja lubas kah Sassa mõned spitsid tettä. Wõtšime sis niisama ilma šakuskata mõne krahwi, jōime tšukrugä kohwi ja ollime kõik wäga ään tujun. Odangus kuisuti miu suure pitspalli pääle ja loati Peterbuuri preilnasid näidata. Ääkene küll,

mull olle wiil liinan mõni õiendus, lätsi sis minema.

Käisi ja kõndse liina piti, ostse endale wastse wildi ja kõllatsest nahast obeserihma, jõe trahterin portsjoni tsäid ärä, ja õtang ollegi käen. Tõn-masi sis wastse wildi jalga ja lätsi pitspalli pidämä. No too olli alles nali! Neid mamslid ja krahwē, mis sääl es ole! Miu wõeti jälle muduki wäega antwärgilt wasta, kohe oma kārakad ja õlled nõna ette, mudku piä pidu ja laula kitufeläule. Saie joba wa' wäike kilk pähä wõetus, lätsime Sasfaga tantsutarre. Mia küsse, et kas ei saas kah üts tants tetta. — No mis ei saa, ole nii wallaline, üteldi miule. Tuudi sis kah kõge kenämb mamslid ette, mia käsfi lōõtsapillimeestel, „Kaarajaani“ män-gi, aarasi mamslid kinni ja tants läts walla. Wot too olli üts tants! Kōik krahwē ja kindrali wahisewa ammuli suudega päält. Sasfa kõnel peräst, et miu wiltjaabas olli tantsu aigu kats kõrda läbi pōranda alumitsen taren wilksatanu, tuud es pane mia eji tähelegi. A no kae, kos sis tulli tōistel prowwadel ja mamslitel tahtmine, muudku tule ja tule tantsi nõndega kah! Andse sis mia kah järgi ja lasji ütega paar tuuri, et las no saab tōsel pääle miil ääs.

Pääle tolle wõiseme Sasfaga wiil mõne kāraku, ja mia teie minekut. Jätji sis kõikiga iluste kättpiti jumalaga ja kõndse ärä. Sasfa eji tulli miu waksalide saatma. Ostse tōne meheke mulle wiil kolmanda klassi piletit Tapa waksalini, pand wägunide istma ja ande koguni kats pulli saia, las-tele kostis kodu wiia...

Nii sis. Pääle tolle mia enämb Peterbuuri es saa, jäie too nägemine meil kah wiimätses. Kahjo tōsest kadunukesest, osas iki mehe ja mehe kõrwan wahet tetta. No oll'was kah iks toll aal tōistsugutse mthē. Mis sia olet ka miu kõrwan! Oi, oles mia natuke nooreneb, küll sia sis näes, mis miis mia Cestin oles!...

No mes ja naarat? Ah sis miu wana inemise jutt om siule mõnitamises? Ptüü!...

... ja wana Aleksandriaegne kangelane pōoras mulle selja, ning ei rääkind minuga sel õhtul enam sõnakelki, ehk meie muidu küll wäga hästi läbi saime... —Sarık.—

—o—

Koolis.

Opetaja: „Sea mulle üks lause kahest kokku! Ütleme, näituseks: „Ema laulab ja...?“
Koolipois: „... ja isa sõimab.“

Sarık.

*

Wiisakus.

Üliõpilane: „Teid on minule soowitatud, meistriherra; minu nimi on Pääsuke.“

Rätsep: „Rõõmustan tuttawaks saada, teie eest on mind hoiatatud!..“

Sarık.

*

Ajalugu.

Henrik Saar (Jnts.)

Wanaaeg.

Läksid pikka, laia külawahe teed. Astusid sisse tallu. Antti süüa.

Ja päris jumala muidu.

Läks peremees wälja. Läks perenaine wälja. Jäid peretütrega kahhekefi. Ja ajasid juttu.

Päris jumala muidu.

Pärast said musu kah. Ja ka päris jumala muidu.

Jäid tallu õõseks. Tehti õlgedele ase maha.

Ja päris jumala muidu.

Ja kui õõsel kõik uinusid, ega sa siis oma asemel paigal püsinud olla. Otsisid, kus peretütar magab.

Päris jumala muidu.

Keskaeg.

Läksid pikka ja laia külawahe teed. Astusid sisse tallu. Küsisid süüa.

„Kas raha on?“ küsis peremees.

Läks peremees wälja. Läks perenaine wälja.

Jäid peretütrega kahhekefi. Ja ajasid juttu.

Päris jumala muidu.

Aga kui musu tahtsid, küsis peretütar:

„Kas raha on?“

Jäid tallu õõseks. Tehti õlgedele ase maha.

Ikka raha eest.

Ja õõsel magasid rahulikult oma asemel.

Ei olnud raha.

Uus aeg.

Lähed pikka, laia külawahe teed. Astud sisse tallu. Küsid süüa.

„Kas toiduaineid on?“ küsib peremees.

„Jah, jah, toitu tahan jah!“ ei saa sa aru.

„Ma küsin, kas teil toiduaineid on?“

„Toiduaineid?.. Ei ole.“

„Mis eest te siis süüa tahate?“

„Raha eest.“

„Raha eest!.. Ha-ha-ha!.. Raha eest ei saa nüüd midagi — kõik maksetakse toiduainetes.“

—o—

Üleääre märkused.

Kusagil wäljamaa ametipaigas panid nupukad ametnikud kaniselei ukse liikumise läbi, õhupuhastaja käima. Oli kahtepidi praktiline: ukse raske awamine hoidis tühiõõsed tülitajad eemale ja õhk oli alati puhas.

— Kuid meie omad tahawad nupukamad olla — lasewad sind paari saapataldu läbi kulutada ja... ei wõta sind siiski jutule!

*

Ühes pealinna tähtsamas asutuses r-tee kesk-asutuses, olla ametnikud õhukest riisipaberist kopeer-raamatu, kus andmed mõõdaläinud aasta tegewusest sees — plotskiteks keeranud ja ära suitsetanud.

— Sõida nüüd wõi lennumasinaga rewideerimisele!

B. del. M.

—o—

Suur õnn.

— „Jä, mis jääl povesku pääl lugeda om?“
 — „Et kõik latse kuni viitõistme aastani piame sunniwtiisil koolin kät-
 ma... Aga siul pole seda nuhtlast änamb karta — oled ju ammu viis-
 tõistku läbi!“

Weidrad mälestused.

Riisepere Prits, wana tuntud küllakorda käiw
 idioot, tuli tihti Jõute pereema kööki, kus talle
 küla anti — nii palju kui süda kutsus.

Kord peale sööki, kus Pritsule ka suur tükk
 liha oli antud, küsis pereema:

„Noh, Prits, kas said ka kõhu täis?“

— „Millest ma ta täis pidin saama! Oleks
 ihhatükk nii suur olnud kui mu müts, siis ehk
 oleks laanud.“

Ja müts oli Pritsul karwane ja suur kui
 ämber.

Et ilmad juba külmad olid ja Pritsu kuub
 katkine, siis kinkis Jõute pereema talle pearegu
 uue kuue.

Prits oli muidugi rõõmus, aga mis sühtes?
 Odake:

Ca puges meija pöölaste warju. Wõttis lei

Tasumaks natuuras.

— „Mis teil lõuna maksab?“
 — „Kaks naela võid, kolm küünart linast riidet, orsin kašepuid ja liiter petroleumi.“

wana kuue seljast, lõikas uue kuue tükkideks ja õmbles tükkid wanale kuuele jätkuks alla. Waat, kus oli suurepäraline rätsepakunsti!

Oi, kui toredalt ja julgelt ta siis küllast läbi sammus: pikk kuub lõhinal mööda pori järele.

Kui küsiti: „Prits, miks sa uue kuue wamale jätkuks õmbletsid?“

Wastas ta: „Ennem puresid külä koerad mu päri, las' nüüd hisuwad kuue hõlmi.“

B. del M.

Ufuspetufetunnis.

Opetaja: „Ütle mulle, armas Jaan, kui inimene on koormatud ilma muredest ja hädadest, kui lasub raske koorem tema südame peal, ja kui õhtul ka kosutaw uni tema laugilt põgeneb, mis toob siis temale jälle rahu südamesse ja uinutab teda magama?“

Koolipois: „Kirbupulber!“

Sarwik

Ceht ametniku päewaraamatust.

Wälja rebinud. Gihwti Onkel.

Tänane päew nõudis arukordset jõupingutust. Pole ju nalja asi reguleerida praegustes oludes litsentside wäljaandmist, tehes seda „möödukalt“. Pead tundma haimke ärilist seisukorda, pead samahästi teadma ka Scholemke „ostuaujust“. Kuid endised kogemused olid ka täna tooniandwad. Scholemke on mees, kes ei wäriise „millegi“ ees.

Nii, nii — oli jõupingutust, kuid oli ka jõoming — „kuwäär“ olgu möödaminnes nimetatud — „Kuld Löwis“. Kes suutis weinide „kirju rida“ lugeda, kuid ometigi said nad joodud! Kes suutis maitsta iga waagna pealt rooge, ometigi wõttis wastu wa sõnakuulelik, nurisemata kekkkeha!

Ja wend ei tunnud wenda, ei lihtsurelik ametnik ministeeriumi asjade walitsejat... Oigemini — nende tutwus oli ubasemaist ubasem!

Las keskööl woorimehega oma päewatööst roidunud keha sõidutada hoju, ronisin asemele, et puhata wäsinusest ning waewast, mis kurnaw järeldus raskest isamaa ülesehitamise tööst.

Kattes keha ning pead hoolikalt waiba alla, püüdsin uinuda. Und aga ei olnud. Mõtted, kui üksikud lüüdi otsatu pikas ahelikus, keerlesid silme ees ülesse alla, sünnitades uusi operatsioone litsentside „möödukalt“ wäljaandmise alal... Haimke... Scholemke „ostuaujust“, jõomingud „Kuld Löwis“, kinnised „kuwäärid“... Tõesti üle jõe käib säärane iseenele ohwerdamine riigi kasuks, kogu rahwa hea käekäigu kindlustamiseks... Miks peab üks inimene küll säärast kodanikukohust kandma, kuna aga teised jällegi piiräärsetes kohtades selleks koonduvad on, et spekulierida, lõpmatuid warandusi kokku ajada ning kodu tagasi tulla kui isamaa päästjad... Sina, waikene inimene, rühmad päewad läbi, õhtud takka järgi, ei saa õõselgi uinuda ning sind ei tunne keegi, peale haimke ehk ostuauja Scholemke...

Kuid olgu! Tõised kangelased, tõised isamaa pojad ei nurise kunagi. Saaks aga uinuda!... Und ei ole... Kuid imelik wäsimus waldab... Rind kerkib ja waob sügawamalt... Mõnus tukstatus, nii waikne, nii mahe, käib kogu kehast läbi... Silma laud raskenewad... Wajuwad... Waikus... Ülem rahu — — —

Wist uni see: esmalt waiksed romantilised heledid, siis klaaside tirin. Naife liiderlik naer, suudlused ning lõpuks kellegi tenorlik hääl ümises:

„Te sulistage, supelge mu marmor walged naised, kui noored luiged, schampajeri wahus röösas...“

Ma awasin silmad ning kuulatafin... Ei see ei olnud unes. Joobnud lallutamine kostis kõrwal olewast korterist, ametnik Piinpalu korterist!... Wist ka temal olnud jõupingutusi ning olnud jõominguid „Kuld Löwis“, kuid iga inimene jäägu teatud piiridesse. Andku inimestele rahu õõfundidel, mil puhatakse päewasest rühnamisest! Puhaku ise, et wärskelt ajada hommikul tööle...

Uuesti kostawad lallutused. Wäljunewad uuesti naeratused, mis nii jõhkrad, nii tenor... Waikige nurjatud!..

Mu kannatus katkeb. Tahaks hüüda neile, et waikiksid, et laseksid rahuliselt magada inimest, et laseksid puhata wäsinud orja. Tahaks manitseda, kui mõistmata lapsi, kes wanemate eemalolekut kurjasti tarwitawad...

—o—

Puhuse järelewaataja äpardus.

See lugu sündis Peidulinmas.

Seal käis ringi terwishoju ametnik herra Käönägu, kelle kohuseks oli järelewaadata, kas toidu-poodides ja lihakarvides ka tarwilik puhtus.

Suurt nohu tegi ta Peidulinna lihunikukudele, kes selles arwamises olid, et liha seda rammusam, mida paksem kord mustust peal; herra Käönägu tegi paberile mõned kriipsud ja lihunikukudele määrati nende kriipsude pärast trahwi.

See asjalugu sünnitas lihunikukude paksumes kehades palju paksu werd. Ja nad mõtlesid herra Käönäole kätte tasuda.

Mõeldud — tehtud.

Herra Käönägu paluti ühe lihuniku poole wõõrusele. Keegi teine lihunik tuli ka ja wõeti napsi ning peeti aru.

Riigiwiinal ei ole mitte ükski see omadus, et ta paha on, waid ta, kuriloom, hakkab ka hirmus kangesti pähe.

Ja warsti olid kõik kolm wõitluswõimetud.

*

Kui lihuniku emand tuppä tuli, oli tema mees selili woodis ja naaber sohwal, wõi mis selle riistapuu nimi oli, mis head inglid talle alla toonud, Terwishoju ametnikku polnud nähagi.

— Ära läinud, — arwas lihuniku emand.

Heakene küll. Nii sai öö ja hommik järgmiseks päewaks. Wõi ei saanud weel, aga lihuniku emandal on waja karni astuda — sinna wiis elukorteristi üks otsekohe. Kuid mis see on? — Keegi on karnis!

„Waras! Waras!“

Tuuakse politsei. Kuid waras on enne just nii ukse alla maha wisanud, et sisse ei pääse — ei saa üst lahti. Muud kui hakkä paugutama.

Pika ümberpitramise ja tuleandmise peale tuleb wiimaks terwishoju ametnik nii palju terwise juurde, et enese üles ajab. Ja üks tehtakse lahti.

Politseil on täielik üllatus, kui hõbepagunitega isanda eest leiab, kes pörandal, nagu lill wõrsuimist ootanud, oma Neewa nina all pörandal, mis palju segasem ja palju lehkawam, kui Härjapea.

Kes selle Härjapea ja tema ülesleidja peale nüüd ise protokollit tegi, sellest waikib Peidulinna ajalugu.

Ja mõistlikult teeb ka. Aitab sestki, kui inimesed räägiwad ja naerawad — mis protokollit seal weel waja.

—ts.

—o—

Tuletegitjad.

H. Saare (Ints) muinasjutt.

See oli wanal hallil ajal, 1920-dal aastal pärast Kristuse sündimist.

Eesti talumehed olid saanud omale hobused ja olid nüüd metsas õitsel.

Mets oli tihe ja pime. Aga keski metsa oli suur lage plats ja seal pidi tegema tuld, et üle metsa näha.

Kuid just selle tule tegemisega ei saanud need eestlased hakkama, sest mehed ise olid mitmekesi kampas ja need kambad isekeskis ninawingus.

Hakkas üks kamp tuld tegema, siis pildus teine metsas hünikutesse korjatud haod laiali.

Kuid sellest hoolimata tahtis iga kamp ikka tuletegemist oma kätte.

Ja kui, üks kamp tuld tegi, ei läinud teised lähedalegi waid olid eemal metsa ääres. Eageda peal liikusid ainult tuletegitjad ise.

Parajasti wihastasid koodipoisid. Nad ei osanud kadakatest nii tuld teha, et eemalseisjatele jooja oleks saanud — tuli ainult paksu suitsu. Ja kui nad tuleparanduseks kadakatele petroleumi peale tahtsid walada, läkski riid lahti.

Tuld tegema asusid piibumehed. Nad olid juba ammu tuletegemist oma kätte tahtnud. Olid kiinud, et neil palju tuletegitjaid, hästi oskajaid jne. Olewat enne püüda alla tuld teinud.

Nüüd aga, kui koodipoisid lahkusid, asusid nendest kõigest kuus meest tuld tegema.

Nähes, et neid liig wähe, panid eemalseisjad karjuma, et mis nöök see on. Selle peale rahustasid Baars ja Pool, et ka nemad tuld teha ai data, nad wiisata oksli poole tee peale kätte.

Kuus piibumeest aga katkestasid naba. Külmi higi imbus neile otse ette ja korraga kähwatas üks neist Baarsi ja Pooli poole:

„Tulge, kuradid, siia tuld tegema! Mis te kardate? Muidu kustub see meie joss hoopis ära!..“

—o—

Isand Siigsaba õnn.

Mih. Jagomit (P. pois).)

Loosimistel wõitis isand Siigsaba peawõidu — 250.000 marka. Arusaadaw, et Siigsaba rõõmustas erakorraliselt ja ostis koguni pudeli weini. Oli ju ammugi püsinud tema armsamaks unistuseks mõte — omandada wäikest liikumata warandust, maja wõi äri näol. Nüüd siis wast. —

Aeg oli aga rahakurssi langemise hooaeg.

Kohe tutwunesid Siigsabale igajugu ärimehed, kes pakkusid talle ühte ja teist. Siigsaba oli aga wäga ettewaatlik ja ihnsa iseloomuga, ta walis ja tingis, kuid ei ostanud weel midagi.

Rahakurs langes aga pöörase kiirusega.

Teisel päewal tulid isand Siigsaba juurde hoopis wäiksemad ärimehed.

See wihastas sarnase asatuse üle ja laskis kaks pudelit weini tuua.

Et on meil ikka kriis ja kriis,
seepärast wali nummer wiis!

5

Wiis „Meie Matsi“ mehed siis wiib Riigikogusse kui wiis ja need seal säru annawad ja selle eest hoolt kannawad, et kes seal rahwal nööki teeb, see kohe pilke katlas keeb, ei mitte ainult „Matsi“ sees, waid kohe Riigikogu ees. Sest kui ei ole pilge hilja, wõib ära hoida seda wilja, mis tänini toob pime jonn... Waat, nummer 5 kui soolaks on! Ja õigel ajal paras pomm!..

Rahakurs langes.

Weel kolmandal päewal pakuti Siigsabale 250 tuhande marga eest ülikonda, saapaid jne.

Siigsaba kahtles, tingis ega ei suutnud walida. „See on möödaminew nähtus,“ arwas ta.

Neljandal päewal ei tulnud tema juurde ükski ärimees. Siigsaba pani enda riidesse ja läks wälja.

Ta küsis ja kuulas hindasid. Raha oli langedud wiimase wõimaluseni. Siigsaba sai äritatud, ta nägi oma lootuse, oma kauaäegse unistuse hukkuma. Seal nüüd see peawõit, püü, kurr...

Isand Siigsaba jooksis ja jooksis, kuni tal kõht tühjaks läks.

Ta läks turule ja küsis naela leiba.

Kui palju maksab?”

„255.000 marka.“

Siigsaba tarretas.

„Kas odavam ei saa?”

„Ei!“

Siigsaba mõtles, wärises, läks halliks, külmetas, kõhis ja jõudis wiimaks otsusele. Ta tormas köitekauplusesse.

Palju maksab nii pikk tükk nööri?”

„300.000 marka.“

„Isand Jumal! Mis maksab siis rewolwer, strihmüin!“

Siigsaba wõttis woorimehe ja käsutas jõe äärde.

Kohale jõudes küsis woorimees oma 500.000.

„Oodake!“ karjus Siigsaba. „Saate kohe, ma wotan rahakurssi kinni!“

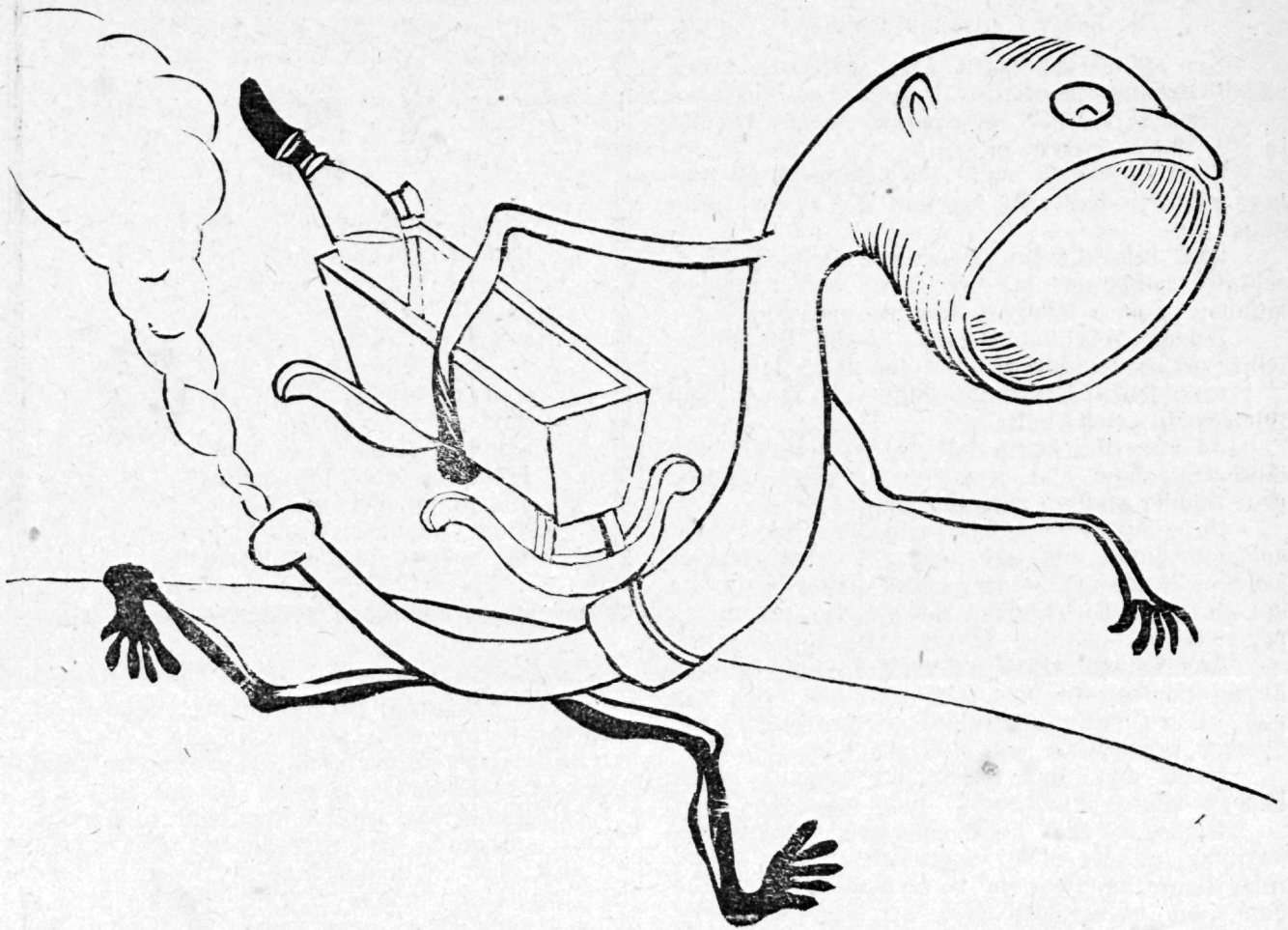
Ta hüppas wette ja langes kiiremalt kui rahakurs.

Warsti oli ta juba põhjas, kuna rahakurs weelgi wajus.

*

*

Gori joonistus.

Källikabinett.

— „Ma pean katsuma, et ma oma kabinetiga ruttu kohale saan, muidu jääwad lapsed kergesti kriisi tōppe!“

Mattimatik.

Ah, sa jutt jah! Kulleke oleg' miands asi.
 Temä ütlep mulle: Tiät, mis ma obefest massi?
 Noh? — Mis noh? Näis, kas ütlet hüid wällä.
 Kost mia tää! — Noh, ime, ei tiä nüid jälle.
 Mis sääl siis iki om? Olgu mis om. Ütli: miljun.
 Raasike pallu. — Ah, pallu. Noh, jäägu jis maha...
 Pallu? — Ei tää nüid. — Mis ei tää. Esi ütelde 'i

taha.
 Mis ei taha, taas küll. Aga olgu: kah miljun.
 Nalla iki aat, wõi tiit tōet? Kas ta's midägi 'i
 masja?

Iki oma ind, üteli sell, wii preilile kassa.
 Kudas jis ind, mis sääl innas jis arwasit jäia?
 Mia's saa küll enämb, kui pooltalwe koolin käia,
 selle õppsi ära iki: miljunist miljun om null.
 Ega sii asi jis nõnda ei olegi ull.
 Lasken mu lõpuni kõnelde: miljunist miljun puul-
 marku.

Oh fina aig! Kas sa näet, miandsit ilman om
 tarku!

Nõnda olem' piap.

Loe, mõtle, uuri, puuri, tüki, lüki!
 Aa wardas tarku päid ja korja
 kui pähkniit sõnu äid su sarja
 ja lõika ajapõluld walmis rügi!
 Tii tarka tüüd, siis leiba süüt
 ja naarat ulle alkimiste:
 O, ulluksit nüid narre! Mis te
 sääl waewlede ja waewlede,
 kun asi laar ja otsustet
 ja ammu kindel otsus tett?!
 Sii — kura käsi — sii wõip olla nõndasama
 ja sii om ää, piap selle tett kik saama.
 Sii kasulik — kae sedä ooleg' oida
 ja sedä kiufa: sii su pääd ei toida.
 Mis? selge? Ogu: nõnda olem' piap.
 No, mis sii wilasohw sääl wahel siap?
 Ta mõtlep? Mõtelgu üits wällä kirburohki!
 Ta elust mõtlep?! Ei. Kus! Sedä 'i tohti!

Gn. Adm.

Gori joonistus.

Üksikutele ministri kandidaatidele on enamate erakonna tegelaste kaastöö kindlustatud. „Waba Maa“.

Kabineti djädkad.

— „Astu aga julgesti — kui sul midagi inimlist juhtub, küll ma siis aitan!“

„Hulljulge“ noormees.

Rikas onu: „Armas õepoeg, ja peaksid ka oma hingedõnnistuse peale mõtlema... Ei ole ilmaski wara surma karta!“

Warapärija-õepoeg: „Aga, onu, ma ei wõi ju surma karta! Sinu juures olles ma illegi ootan teda...“

B. del M.

Kirjad toimetusele.

Armas Mats.

Olen kuulnud, et Sinul pidada pikk nina olema, mis igale poole tungib ja et Sul olla palju seda wa nuusutamise võimu. Sellepärast pööran Sinu poole suure palwega, ehk Sa seletad mulle mõned meie armsa wabariigi paragrahwid, seadlused, määrused ja saladused, mida minu kidur pea omal jõul ära seedita ei suuda. Need paar küsimust Sulle ju rahkust ei tee, Sa suure koluga Mats.

Nii siis. — Kuidas on lugu meie armsa wabariigi metsadega, metsaülematega (isandate või herradega)? Kas on meie wabariigi seadustes mõni paragrahw, või mõni muu grahw olemas, mis määrab meie armsa wabariigi metsaülematele, nende abilistele ja muudele niisugustele, endistele parunitele ja vommidele normi järele korterid, kus 10—20 tuba peab olema, muud mõnused ja maalarakad peale kauba?.. Pask on kõrwaline asi.

Peale selle leidub meie metsades palju, muidugi wabariigi omades, metsnikka, puunikka, oksnikka, kämmunikka, metskannuwahitsid, käbiwahitsid, taewawahitsid, maawahitsid, linnuwahitsid ja muiduwahitsid, aga — metsawahitsid — ei ole! Wabanda, on weel lehmawahid, lambawahid, seenawahid, marjawahid, karja- ja naiste- ja lastewahid, aga see ei ole ikka see. Ja metsa warastaks 10-tuhandete markade eest.

Ja siis mõtle sin ma, et mis jaoks on meie armsas wabariigis nii palju mirawoisi ja pidin Sinult ammugi selle üle aru pärima, aga nüüd sain oma loom aruga wist ise otsa peale. Wabariigil on suur mets, iga puu jaoks metsnik, (metsaülemad arwamata), ja palju wahitsid, kellel kõigil korterid wäikesed ja jissetulekud puudulikud.

Ole siis hea Mats. Selle eest sull' terwitus!

Kolga-Juss.

Jzig Barrochi kiri.

Armes Matsch!

Ai wai, mes minu kuulep! Teil olep jälle üks kriises. Iks wägede kange kriises.

Teil ei olep see kabenett!

Aga kui meil siin Juudemaal, ai wai, par-don! — Esdemaal ei olep see kabenett, siis ei olep ka see waledsus ja kui ei olep see waledsus, siis negep see Esdemaal welsa, kui üks Wenemaa prowints, kelle kuberneer olep enese teisjoonu.

Selleperest minu awitap teid.

Kui see teerakonnal ei olep enam mehhi, kui kuus, siis olep minul seitse wenda — Abraham, Mooses, Jaak, Semeles, Jossel, Seitel ja Haimke... Gott der Gerechter! Mis te metlep, kas juude ei oskap see riigi geschest? Kas juude ei oskap lasta welsjedada see peeretus ja sissewedada see markejett? Ai wai?!

Ja mina ise awitap ka seljataga, nagu see herr Baars wõi herr Pool.

Ja siis weel üks asi. — Nende kahje uue minestrega olep üks hull lugu. See herra Piipe olep weljamaal! Ja herra Kuke olep kah weljamaal.

Aga kas olep teil see sisseweto luba?

Ja kui niid jouap sadama see Piipe ja see Kukke, siis peap nema kawa ootama see zolli peel, sest esdemees ei saap see lezenz. Esdemees ei saap herr Piipe ja herr Kukke peele see lezenz!

Esdemees ei oskap meerida! Aga ise tahap, et teda meeritaks. Ja kui sinu ei meerip, siis sinu midagi ei saap.

Ja see esdemees keest ei wotap ka wastu see meere. Sest tema ei peap suu. Aga juude olep dsentelmeen ja peap suu.

Ja kui teil olep waja lezenz see Piipe ja see Kukke peele, siis tulep te see Jzig Barroch juurde. Jumala eest, juut ei petap.

Ai waimer wai, mis te metlep?.. Bei Gott! Terwisi ka tatele ja mamele poolt.

Teie

Jzig Barroch.

(Mette juud, waid Luterus usku.

Ja minu eige nimi ei olep mitte Jzig, waid Jnts aga Esdemaal ei saap see esde lebi.)

Wäidse Piidre kiri.

Kulle Mats!

Sii olli siust üits mõistlik asi, et sea oma nimekirjag wälla tullid.

Palju es tää, kellel häälete, aga nüüd om asi selge, et siule.

Sea oled üits kange miis ja ku siu poisi Kogun om, sis na iki sääl tõistel kuuma teewe.

Ja kuuma om waja tetä, õige om waja tetä.

Mudu läab asi nõnda kangel, et Mulgimaa peab efi oma iseseiswuse wällä kuulutem, sest sii Tall'namaa tahap wist mõne muu riigi alla minna — egas mudu sääl päälinnan nõnda lohakast asje aete. Odats, et ku mõni „õige“ peremiis tuleb, küll sii sis asja kõrda aab.

Mea seda küll ei waha. Ja ku sii anarismus sääl päälinnan ei lõpe, akke mea Eesti Wran-gelis.

Seni om miu ainus lootus wiil, Mats, siu pääl.

Terwisi!

Piider Wäits.

*

Kirjawastused.

A. N. — Teie olete õige otsekohene isik — saadate warastatud naljad, kui oma algupäralsed mõtted meile awaldamiseks. Tõesti, teie julunus on nii suur, et... kas te mitte mõne tähtsa kroonu koha peal ei ole?

Kõtsi Allu. — Teie olete kah algupärane subjekt — saadate meile tõgamise kupleed ja kirjutate ise: „Wastutust oma peale ei wõta diffamatsioni eest.“ Ei, noh, teist wõiks kas wõi „Waba Maa“ wastutaw toimetaja saada.

Kilulinna salaurkad.

Henrik Saar'e (Jnts) romaan.

(Järg.)

See plaan näib olema küll riskant ja talle wõiwad järgneda suured sekeldused, aga ei jäe muud üle.

Lindse laotab seina ääre mitu ajalehte maha ja tõstab siis furnu sinna peale. Selle järele hakkab ta werist põrandat puhtaks küürima. Kui sellega walmis, koristab ta werepiisjad uksepiitelt ja seinalt maha ja jäeb ootama mil põrand ära kuiwab.

Ta istub toolile ja tunneb weidi wäsimust kehhas.

Seal tuleb talle meelde, et ka kiwid ahju seinast wäljas ja ta tõttab neid kohale seadma.

Seina taga nuutsjub tööliste ema. Ta on juba nõrkenud nutust.

Lindse on saanud tagasi oma külma raudse tuju. Ta ei karda enam midagi — kellegil ei ole tema juurde asja.

Warsti on kõik tuba endises süütas korras, ainult furnu seina ääres tundub kahklase wõõrana.

Lindse puhastab käed ära ja waatleb hoolega, kas mitte kusagil küljes enam wereplekki pole. Siis wahetas ta riided ja põletas werised riided, petrooleumiga ülewatatult pliida all ära.

Tuhja korjab ta paberisse, et seda pühkme-kasti puista. — Kõik jäljed peawad kaotatud olema!

Kui kusagil enese küljes ega mujal toas enam midagi kahklast ei ole, lähleb Lindse wälja.

Ta on nüüd nii rahulik, kui weel iaanes. Kõik see asi ei puutukski nagu temasse. Murd-warga furnukeha tema korteris oleks nagu kõige ilmsüütum asi.

Weel enam. Tema plaan walmistab talle lõbu.

— Mis siis sünnib? — naerab ta südames. —

Küll siis on meie majas segadusi — kes tappis?!.. Ja need sekeldused arenewad ja sasinewad tema ajus kinopildina. Ja Lindse naerab endamisi — kui tööpoolest kuidagi niimoodi lähleks!

Täitfa rahulikuna uitab ta ringi linnas. Tapetu saatust kodus seina ääres ei tee talle enam muret.

Koju tuleb ta õhtu hilja, kaenla all mingi-sugune purgike.

Ona korteri leiab ta kõige suuremas wai-kuses ja puutumatuses.

Nüüd algab wiimane töö.

Lindse lähleb wälja ja kuulatab. Kõik on vaikne.

Tulewalged on kaks akent, kuid Lindsel on tunne, et karta ei ole.

Ta jätab ukseid lahti, tuleb tupp, wõtab Habermanni selga ja wiib wälja.

Maja wahel on paar sireli pöösalt.

Sinna wiib Lindse Habermanni. Nagu oleks ta jeal tapetud. Ja et asi enam loomulikum wälja näeks, on ta toonud tapamajast looma werd.

Kõik on vaikne. Miski ei sega.

Lindse paneb Habermanni sireli pöösja, seades tapetu tüüpilise langemisseisaku ja walab looma werd tema alla, riinetele ja pritsib mõne oksale.

Warsti on kõik korras.

Lindse wiskab werepurgi ning oksa, millega ta werd pritsinud, wäljakäigu kohta ja lähleb tupp.

Ta silmitsleb weel üle, kas mingijugust jälge kusagil pole ja ennast täitfa täppimatana leides, heidab kõige suuremas rahus magama.

Ta ärkab hommikul. Wäljas ei ole mingijugust askeldamist. Kõik on vaikne. — Tähendab furnu ei ole üles leitud.

Lindse luurab kuni lõuneni.

Ta ei läbe enam oodata ja tahab ise segadusele algust anda.

Kui inimesed aias liiguwad, kõnnib ka tema nagu jalutaks ja lähleb sirelipöösja poole.

Ta on juba nii lähedal, et furnu peaks näha olema, aga — mis see on? — sirelipöösja wahel on tühi.

Nüüd kaotab Lindse oma erapooletuse ja lähleb ligi.

Surnu ase on tühi ja kus weri maha walatud, sealt on labidaga mõned korrad mulda wõetud.

— Hm. Tähendab, weel kellegil oli waja, et see furnukeha jaladuseks jääb...

Lindse kiindub waatega puhastatud furnu aseme peale.

— Aga kui see meelega eemale wiidud, et kurjategijat kätte saada?.. Luuratakse, et keda asi huwitama hakkab?

Seda mõteldes nõhkatab Lindse kogu kehast. Aga ennast ära anda ei wõi. — Waja näidata oma ilmsüütust.

Seal ligineb majaperemees, kes nähtawasti tööliste ema juure mingi asja pärast lähleb.

Lindse teeb nagu oleks ta süütana teinud ülesleiduse ja lõnab:

„Ei tea, herra peremees, mis weri see siin sirelipöösjal on?“

„See on looma weri,“ wastab peremees.

Lindse jahmatab.

— Kas nägija wõi kaasteadlane?..

(Järgneb.)

Kiwilombi Jnts'i „Apollo“ ehk „Taskunäite-lawa“ on jälle saada. Siju: kupleed, monoloogid, dialoog, stseen. Kes 17 marka saadab adr.: Tallinn, „Meie Matji“ toimetus, Henrik Saar — saab raamatu postiga kinnitatult koju kätte.

Walimine.

— „Wäljawalik on küll suur ja arwurikas, aga tõlist perenaist ei saa neist ühestki.“

Kahj wärkid.

Arust läinud inimsugu!
Igal weel on ainult pugu,
igal ainuke weel hüüe:
„Raha! raha! — see me püüe!..“
Tööst ei keegi kuulda taha,
angeldus ei olla paha.
Talumees toob turul kana —
Jadat kolm taht wälja anna!

Ja mis weel ta müüb jull' talust —
sada marka taht puuhalust!..
Taadi näol on uhke läige:
„Minu järel te nüüd käige!“
ütleb: „Waat, mis maksab Mats!“
Mis tähendab siin saks wõi sots?“
Perenaine wankril hammas paljas —
rahakoti ots on wankriit wäljas!..

Guik.